

راهنمای ارزیابی ریسک و مخاطرات (Risk Assessment)

۱- احتمال وقوع عواقب پتانسیل خطر (بدترین حالت) را با استفاده از جدول احتمال محاسبه و در هر یک از خانه‌های مربوطه وارد نمایید (ردیف ۶ فرم پتانسیل خطر). میزان احتمال برای تمام موارد یکسان است. طراحی فرم به نحوی است که در صورت وارد کردن فاکتور احتمال، رتبه آن جهت محاسبه شاخص ریسک در تمامی خانه‌ها ثابت خواهد ماند.

جدول احتمال

رتبه	تعریف	احتمال
۵	بطور مکرر اتفاق می‌افتد/ حداقل هر یک ماه یکبار رخ می‌دهد.	تقریباً قطعی (مکرر)
۴	چندین بار یا غالباً رخ می‌دهد/ حداکثر هر دو ماه و حداقل هر یک سال، یکبار رخ می‌دهد.	محتمل (اغلب اوقات)
۳	گاهی اوقات رخ می‌دهد/ حداکثر هر یکسال و حداقل هر پنج سال، یکبار رخ می‌دهد	ممکن (گاه به گاه)
۲	غیر محتمل است اما امکان دارد و خیلی کم رخ می‌دهد/ حداکثر هر پنج سال و حداقل هر بیست سال، یکبار رخ می‌دهد.	خیلی کم (ناچیز)
۱	احتمال آن آنقدر کم است که می‌توان از آن صرف‌نظر کرد یا هیچ وقت رخ نمی‌دهد و غیر محتمل است/ حداکثر هر بیست سال و حداقل هر ۱۰۰ سال، یکبار رخ می‌دهد.	غیر محتمل (به ندرت)

۲- در ردیف ۷ فرم پتانسیل خطر، شدت عواقب پتانسیل خطر (بدترین حالت) را با استفاده از جدول شدت برای هر یک از موارد زیر محاسبه و در خانه مربوطه وارد نمایید.

جدول شدت

عواقب						شدت
آسیب به اعتبار شرکت	آسیب به محیط زیست	خسارت احتمالی به درآمدهای شرکت	خسارت به دارایی‌های شرکت	صدمات جانی	تاثیر بر ایمنی هواپیما	
بی‌تاثیر	بی‌تاثیر	بدون از دست دادن درآمد 0-50k\$	بدون خسارت 0-50k\$	بدون آسیب	هیچ تاثیری بر عملیات ایمن هواپیما ندارد.	۱(E) جزئی
تاثیر محلی محدود	تاثیر جزئی	از دست دادن جزئی درآمد 50k~250k\$	خسارت جزئی 50k~250k\$	آسیب جزئی	تاثیرات بر روی عملکرد و رویه‌های عملیاتی طبیعی است.	۲(D) خفیف (مرزی)
تاثیر منطقه‌ای	تاثیر نسبتاً شدید	از دست دادن جدی درآمد 250k~500k\$	خسارت جدی 250k~500k\$	آسیب جدی	از دست دادن جزئی سیستم‌های حیاتی هواپیما و یا منجر به اجرای رویه‌های عملیاتی غیر معمول پرواز می‌گردد.	۳(C) متوسط
تاثیر ملی	تاثیر شدید	از دست دادن عمده درآمد 500k~750k\$	خسارت عمده 500k~750k\$	مرگ و میر یک نفر	از بین رفتن کامل سیستم‌های حیاتی هواپیما و یا منجر به اجرای رویه‌های عملیاتی اضطراری می‌گردد.	۴(B) بحرانی (عمده)
تاثیر بین‌المللی	تاثیر کلان	از دست دادن فاجعه بار درآمد بیشتر از \$750K	خسارت فاجعه بار بیشتر از \$750K	مرگ و میر چند نفر	از بین رفتن کل هواپیما	۵(A) فاجعه بار

۳- با استفاده از جدول‌های احتمال و شدت مقدار شاخص ریسک (ردیف ۸) ناشی از حاصل ضرب احتمال در شدت در جدول زیر محاسبه شده است. با توجه به مقادیر احتمال و شدت می‌توان ناحیه‌ای که شاخص ریسک در آن قرار می‌گیرد را مشخص نمود.
* در ردیف ۸ فرم پتانسیل خطر این حاصل ضرب خودکار صورت می‌پذیرد.

جدول ریسک

جزئی	خفیف	متوسط	بحرانی	فاجعه بار	شدت / احتمال	
					شدت	احتمال
۱=E	۲=D	۳=C	۴=B	۵=A		
۵E=۵	۵D=۱۰	۵C=۱۵	۵B=۲۰	۵A=۲۵	۵	تقریباً قطعی (مکرر)
۴E=۴	۴D=۸	۴C=۱۲	۴B=۱۶	۴A=۲۰	۴	محتمل (اغلب اوقات)
۳E=۳	۳D=۶	۳C=۹	۳B=۱۲	۳A=۱۵	۳	ممکن (گاه به گاه)
۲E=۲	۲D=۴	۲C=۶	۲B=۸	۲A=۱۰	۲	خیلی کم (ناچیز)
۱E=۱	۱D=۲	۱C=۳	۱B=۴	۱A=۵	۱	غیر محتمل (به ندرت)

۴- ردیف ۹ و ۱۰ با توجه به جدول و توضیحات ذیل تکمیل می‌شود:

- ۴-۱- چنانچه مقدار شاخص ریسک در ناحیه قرمز قرار گیرد، پذیرش ریسک غیر قابل قبول بوده و می‌بایست از ادامه فعالیت تا زمان تعریف و اجرای اقدامات اصلاحی لازم جهت کاهش ریسک جلوگیری بعمل آید.
- ۴-۲- چنانچه مقدار شاخص ریسک در ناحیه زرد قرار گیرد، پذیرش ریسک غیر قابل قبول بوده و می‌بایست با تعریف و اجرای اقدامات اصلاحی لازم مقدار ریسک را کاهش داده تا در محاسبه دوباره ارزیابی ریسک (Risk Assessment) مقدار آن در ناحیه سبز واقع گردد.
- ۴-۳- چنانچه مقدار شاخص ریسک در ناحیه سبز رنگ واقع گردد نیازی به تعریف و اجرای اقدامات اصلاحی نبوده و ادامه فعالیت بلامانع است.

سطح پذیرش ریسک	شاخص ریسک
غیر قابل قبول	۵A, ۵B, ۵C, ۴A, ۴B, ۳A
نامطلوب	۵D, ۵E, ۴C, ۴D, ۴E, ۳B, ۳C, ۳D, ۲A, ۲B, ۲C, ۱A
قابل قبول	۳E, ۲D, ۲E, ۱B, ۱C, ۱D, ۱E